

rudaí-beo

Siúlóid dúlra chun féachaint go géar

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh le rud amháin a aimsíodh lasmuigh: taispeáin é leis an tsúil lom ar dtús, ansin faoi ghloine formhádúcháin, ionas go dtabharfaidh na Naíonáin Shóisearacha sonra nua faoi deara. Léirigh conas an ghloine formhádúcháin a choinneáil gar don rud agus conas paiste a fhrámú le fuinneog fhéachana, ansin dail na huirlisí. Téigh ar shiúlóid ghearr laistigh de limistéar beag teorannaithe, agus déan dhá stad nó trí stad: roghnaíonn gach páiste duilleog, píosa coirte, peiteal nó créatúr beag bídeach amháin agus féachann sé go géar air. Ar ais istigh, tarraingíonn na páistí an rud sin agus sonra amháin air ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe, ansin coinníonn siad a bpictiúir in airde agus ainmníonn siad an rud a thaispeáin an ghloine formhádúcháin nach bhfaca na súile leo féin.

Cuspóirí foghlama

- Gloine formhádúcháin nó fuinneog fhéachana a úsáid chun féachaint go géar ar rud éigin lasmuigh
- Cur síos a dhéanamh ar shonra amháin a thug siad faoi deara agus iad ag féachaint go géar (dath, cruth, uigeacht)
- Pictiúr a tharraingt de rud ar fhéach siad air go géar lasmuigh

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

Bailigh rud spéisiúil amháin ón dúlra (duilleog, píosa coirte nó bláth) agus go leor gloiní formhádúcháin agus fuinneoga féachana (frámaí cárta nó feadáin rollaí páipéar leithris; mura bhfuil aon trealamh ar fáil, is féidir ciorcal a dhéanamh leis na méara). Leag leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe agus criáin amach ar na boird roimh ré. I gcás aimsir fhliuch, bailigh tráidire dúlra le rudaí sábháilte ó chlós na scoile an oíche roimh ré.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
gloiní formhéadúcháin plaisteacha téagartha	1	dalta	trealamh na scoile	gloine formhéadúcháin amháin a roinnt idir beirt, nó féachaint go han-ghéar leis na súile amháin (na sróna beagnach ag baint leis an rud)
fuinneoga féachana (fuinneoga simplí as cárta nó feadáin fholmha rollaí páipéar leithris)	1	dalta	seomra ranga	méara ag déanamh fuinneoige féachana (na hordóga agus na méara i gciorcal)
Leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe	1	dalta	seomra ranga	páipéar bán A4 do gach páiste le tarraingt air
criáin nó pinn luaidhe daite	1	dalta	seomra ranga	aon uirlisí líníochta ón seomra ranga
rudaí ón tráidire dúlra le húsáid istigh má bhíonn an aimsir fliuch (meascán de dhuilleoga sábháilte, píosaí coirte agus peitil ó chlós na scoile)	1	rang	amuigh faoin aer/an dúlra	an t-aon rud amháin a taispeánadh sa chuid Ag Tosú, le roinnt leis na páistí ar an gcairpéad mura bhfuil tráidire réidh

Pointe sábháilteachta

Bíodh duine fásta ag faire ar an ngrúpa ar fad laistigh de limistéar beag teorannaithe. Ná cuireadh aon duine caora ná duilleoga ina bhéal; láimhseáiltear na mionbheithígh go han-chúramach. Ní mór na lámha a ní ar fhilleadh dóibh, roimh an líníocht.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Coinnigh in airde an rud a d'aimsigh tú agus taispeáin é leis an tsúil lom ar dtús, ansin faoin ngloine formhéadúcháin. Iarr ar bheirt nó triúr páistí sonra nua amháin a ainmniú. Coinnigh faoi bhun trí nóiméad é agus ná dáil na huirlisí fós — nuair a bhíonn na lámha saor, bíonn na súile ar an rud.
- **Ag Féachaint go Géar:** Léirigh an modh agus an fíor-rud le feiceáil: an ghloine formhéadúcháin á coinneáil gar don rud, ní brúite suas leis an tsúil; an fhuinneog fhéachana á coinneáil go socair ionas nach bhféachtar ach ar an bpaiste atá frámaithe. Abair na céimeanna os ard (déan iontas → féach → tabhair faoi deara). Ná dáil na huirlisí go dtí deireadh na céime seo, ionas go mbeidh gach duine réidh nuair a thosóidh an tsiúlóid.
- **Ár Siúlóid Dúlra:** Comhair na páistí, socraigh limistéar beag teorannaithe, agus taispeáin samplaí de na rudaí a bhfuil cead iad a bhailiú sula dtéitear amach an doras. Déan dhá stad nó trí stad, gach ceann acu gearr — ní roghnaíonn gach páiste ach rud amháin. Spreag caint faoi dhath, faoi chruth, agus an bhfuil an rud mín nó cnapánach. Fág aon mhionbheithíoch mar a bhí sé, nó cuir ar ais go cúramach é. Caith thart ar 8–9 nóiméad i do sheasamh ag féachaint, seachas ag máirseáil.
- **Tarraing an Rud a Chonaic Tú:** Na lámha nite cheana féin; na leathanaigh agus na criáin leagtha amach cheana. Siúil timpeall ag rá 'Taispeáin dom an chuid a chonaic tú leis an ngloine formhéadúcháin' agus 'Cá raibh na línte, na spotaí nó na cnapáin?' Is leor rud amháin is féidir a aithint agus sonra soiléir amháin — ná labhair faoi thicanna a chur i mboscaí.
- **Cad a thaispeáin an fhéachaint ghéar dúinn?:** Na pictiúir in airde, trí nóiméad, gan aon rud a scríobh. Ná fiafraigh ach cad a thaispeáin an ghloine formhéadúcháin nach bhfacthas le gnáthfhéachaint. Mura luann páiste ach dath, glac leis an bhfreagra go croíúil agus ansin spreag tuilleadh é: 'An raibh aon rud beag bídeach ann nach bhfaca tú ach nuair a d'fhéach tú go géar air?' Críochnaigh trí seo a rá: is maith iad na súile; taispeánann an ghloine formhéadúcháin na rudaí nach bhfeiceann na súile.

Cad ba cheart a fheiceáil

Ainmneoidh agus tarraingeoidh formhór na bpáistí rud amháin a d'aimsigh siad lasmuigh, le sonra amháin ar a laghad a chonaic siad agus iad ag féachaint go géar — féitheacha nó spotaí ar dhuilleog, scoilteanna nó cnapáin sa choirt, imeall peitil, nó cuar sliogáin. Mol focail shimplí tuairisciúla (glas, cruinn, cnapánach). Treoraigh go séimh aon pháiste nach luann ach dath a chonacthas i bhfad uaidh gan aon sonra gar, nó a tharraing rud nár fhéach sé air i ndáiríre.

Míthuisceantí agus idirghabhálacha

- ‘Cuireann an ghloine formhéadúcháin an duilleog ag fás níos mó.’ — Taispeáin an duilleog chéanna gan ghloine agus faoin ngloine formhéadúcháin, taobh le taobh: ‘Níl ann ach go bhfuil cuma níos mó uirthi — fanann an duilleog ar an méid céanna.’ Lig dóibh í a mhothú le go dtuigfidh siad nár athraigh sí.
- Deifríonn páistí ó rud go rud nó déanann siad iarracht féachaint ar gach rud ag an am céanna. — Meabhraigh dóibh an riail ‘rud amháin’ agus léirigh conas paiste beag amháin a fhrámú leis an bhfuinneog fhéachana. Cuireann na páistí a chríochnaíonn go luath an dara sonra leis an rud céanna.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Cuir an páiste i mbeirt le páiste atá muiníneach ag caint, agus tabhair tús abairtí dó: ‘Feicim...’ / ‘Mothaím go bhfuil sé...’ Is féidir leis an múinteoir an ghloine formhéadúcháin a choinneáil go socair fad is a bhíonn an páiste ag féachaint.	• Spreag na páistí an dara sonra a fháil ar an rud céanna (línte agus spota) agus focal simplí tuairisciúil a úsáid do gach ceann.	• Iarr orthu iarracht a dhéanamh lipéad a scríobh (litir nó focal gearr ar nós duilleog) agus iarr orthu an chuid nach bhfeictear ach leis an ngloine formhéadúcháin a thaispeáint lena méar ar a bpictiúr.

Nasc traschuraclaim

Naisc leis an teanga ó bhéal: cleachtann na páistí focail shimplí tuairisciúla (dath, cruth, uigeacht) agus iad ag féachaint, agus arís nuair a bhíonn siad ag roinnt a gcuid pictiúr.

